

UUSI MUSEO 13.5.2016

SOFIA 1/2016

MUSEOKORTTELI
SYNTYY UUELLEEN

MUISTOJA
SÄRKYNEISTÄ SUHTEISTA

AIKAKONE VIE SIGNE
BRANDERIN HELSINKIIN

PÄÄTOIMITTAJA/HUVUDREDAKTÖR
Museonjohtaja Tiina Merisalo

TOIMITUS/REDAKTION
Tutkija-tiedottaja Jere Jäppinen

OSOITE
Sofia/Helsingin kaupunginmuseo
PL 4300, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin 09 3103 6630

kaupunginmuseo@hel.fi

TAITTO / LAYOUT
Susanna Vuorinen

KIRJAPAINO/TRYCK
Erweko Painotuote Oy

ISSN-L 1457-9049
ISSN 1457-9049 (painettu)
ISSN 1798-8764 (verkkolehti)

4 Uusi museo 13.5.2016

6 Ett nytt museum i stadens äldsta del

8 Museokortteli syntyy uudelleen

10 Helsingin valitut palat

12 Muistoja särkyneistä suhteista

14 Terveisiä Lasten kaupungista!

16 Aikakone vie Signe Branderin Helsinkiin

18 Rakkaudesta Helsinkiin

20 Valokuvat luovat ainutlaatuisen museokaupan

20 Laadukasta kahvia ja viiniä museon kupeessa

21 Avajaiset kellon ympäri

Det nya stadsmuseet öppnas i kvarteret Elefanten som hör till stadens äldsta. Det anrika Sederholmska huset från år 1757 och dess grannhus har en många sekel lång historia bakom sig.

Parin vuoden odotus päättyy ja leikit pääsevät viimein jatkumaan Lasten kaupungissa! Sederholmin talon huippusuositettu lastenmuseo tarjoaa entistäkin enemmän tekemistä ja tarinoita.

14

MATKAPUHELIN

12.7.2003–14.4.2004, Zagreb, Kroatia

Kolmesataa päivää liian kauan. Hän antoi minulle kännykkänsä, jotta en voisi enää soittaa hänelle.

Särkyneiden suhteiden museo tiivistää kipeät tunteet esineiksi ja tarinoiksi.

UUSI

TEKSTI
Reeta Holma,
sanansaattaja

Aleksanterin- ja Katariinankatujen kulmalla kulkiessa saattaa huomata, että jotain on tekeillä. Sederholmin talon ja sen naapurien ikkunoihin on ilmestynyt iloisenvärisiä teippauksia: UUSI MUSEO 13.5. Kyse on Helsingin kaupunginmuseon uudesta lippulaivamuseosta, joka avautuu Torikortteleissa toukokuussa 2016.

Museoksi on muokattu lähes puolikas kortteli vanhimmasta Helsingistä. Viime vuosikymmeninä

Omakohhtaisia kokemuksia ja helsinkiläisen arjen historiaa

lähinnä virastokäytössä olleet vanhat rakennukset on puolentoista vuoden remontin aikana yhdistetty omaleimaiseksi museokokonaisuudeksi.

Uusi museo korostaa kaupunkilaisten omakohhtaisia kokemuksia ja tavallista arkea. Kiss-Kiss-karkkipaperi, natiseva heteka ja valokuva kotilähiön pihalta ovat museossa kallisarvoisia aarteita.

Uuden museon ytimessä on Helsingin valitut palat -näyttely, joka tekee sukelluksia Helsingin

menneisyyteen ja tuo pintaan muistoja kaupungin historiasta. Perheiden suursuosikki Lasten kaupunki avautuu uudistettuna. Senaatintorin kulmalle saapuu alkajaisiksi myös maailmaa kiertänyt Museum of Broken Relationships eli Särkyneiden suhteiden museo, joka nähdään ensimmäistä kertaa Pohjoismaissa. Kirsikkana kakun päällä on Aikakone, joka vie aikamatkalle sadan vuoden takaiseen Helsinkiin.

PIIPAHTELU SALLITTU

Museoon kuuluu sisä- ja ulkotiloja, jotka eivät koskaan aiemmin ole olleet auki yleisölle. Esimerkiksi Falkmanin piha korttelin sydämessä on todellinen helmi, jonne ei ennen ole päässyt kuin poikkeustapauksissa. Toukokuussa piha avautuu kaikille museon aukioloaikoina.

– On hienoa tuoda kaupunkilaisten käyttöön tämä upea miljöö, jota harva on aiemmin nähnyt, sanoo museonjohtaja Tiina Merisalo.

Uusi museokokonaisuus on suunniteltu vapaan pääsyn ehdoilla.

– Museo ei koostu ainoastaan näyttelyistä. Olemme pyrkineet siihen, että museota voisi käyttää monella tavalla. Tänne voi tulla kahville, lueskelemaan, teemmään töitä tai syömään eväitä sisäpihalla ja silti kokea museoelämyksen. Piipahtelu on sallittu! jatkaa Merisalo.

13.5.

MUSEO

Tärkeän osansa museon palveluihin tuo tunnelmallinen museokauppa, jossa voi eläytyä vanhojen valokuvien maailmaan. Museokaupan kupeessa on rento kahvila-viinibaari El Fant, joka tarjoaa museovieraiden virkistykseksi päivisin lounasta, kahvia ja oman leipomon tuotteita ja iltaisin laatuviinejä.

KAUPUNKILAISTEN KANSSA TEHTY MUSEO

Uuden museon luominen on ollut kaupunginmuseolle tilaisuus pohtia rooliaan muuttuvassa Helsingissä. Kaupunkilaisten kanssa yhdessä tekeminen on ollut linjana alusta asti. Se on synnyttänyt lukuisia uusia ideoita siitä, millä erilaisilla tavoilla museo voi rikastuttaa kaupunkilaisten elämää. Samalla on saatu suoraa palautetta siitä, mikä toimii ja mikä ei.

- Meitä on kiinnostanut esimerkiksi se, miten kaupunkilaiset viettävät vapaa-aikaa ja millaisiin paikkoihin palataan yhä uudestaan, kertoo reformirehtori Ulla Teräs, joka on luotsannut uuden museon suunnittelua ja rakentamista.

Kaupunkilaisiin on haluttu tutustua monella tavalla.

- Olemme viettäneet paljon aikaa asiakkaidemme kanssa ja yrittäneet luoda paikkoja vuoropuhelulle ja kohtaamisille museolaisten ja kaupunkilaisten kesken, Teräs sanoo.

Uutta museota valmisteltaessa on tehty kokeiluja. Helsingiläiset ovat muun muassa saaneet penkoa

Museo on suunniteltu vapaan pääsyn ehdoilla

museon valokuvakokoelmaa ja toteuttaa sen pohjalta omannäköisensä näyttelyn. Kaupunkia ja sen äänimaisemaa on aistittu yhteisötaiteilijan johdolla. Verkossa toimivan asiakaspaneelin kautta esitettyihin kysymyksiin on tullut satoja vastauksia. Uuden museon suunnitelmia on kommentoitu erilaisissa tapahtumissa.

Työ uudenlaisen museokokemuksen rakentamiseksi ei pääty avajaisiin, sillä yhdessä tekeminen ja kohtaamispaikkojen luominen jatkuu. Esimerkiksi museomummit jatkavat Lasten kaupungin 1970-luvun mummolassa, ja muitakin luontevia kanavia vapaaehtoistyölle etsitään.

- Uusia museoita avataan Suomessa harvoin ja kokonaan vapaan pääsyn ehdoilla rakennettuja museoita vielä harvemmin, joten haluamme juhlistaa sitä kunnolla, korostaa museonjohtaja Tiina Merisalo. Avajaishumuun kutsutaan kaikki kaupunkilaiset. Museoon on silloin erityisen vapaa pääsy, sillä avajaisia juhlistaan hulppeasti 24 tunnin ajan alkaen klo 16 perjantaina 13.5.2016. Tervetuloa!

2016

HELSINGFORS STADSMUSEUMS NYA LOKALER HAR EN
MÅNGA SEKEL LÅNG HISTORIA BAKOM SIG.

TEXT
Jere Jäppinen,
forskare

ETT NYTT MUSEUM I STADENS ÄLDSTA DEL

Falkmanska gården år 1959.
Konstnären Severin Falkmans
stora ateljéfönster syns
i bakgrunden.

Det har funnits stadsliv kring nuvarande Senatstorget ända sedan 1640 då Helsingfors flyttades från Gammelstaden. Gatulinjerna i området drogs upp redan på 1600-talet. I Senatstorgets östra del och invid Statsrådsborgens västra flygel låg stadens huvudtorg, Stortorget. Söder om torget, vid Stora gatan byggdes på 1700-talet de förmögna borgarnas bostadshus med sina bodar.

STADENS FINASTE PRIVATHUS

Ett av dem var Sederholmska huset, som är den äldsta byggnaden i innerstaden. Huset stod färdigt 1757, och år 1761 restes en tillbyggnad längs Katrinevgatan. Kommersrådet Johan Sederholm var en

framgångsrik affärsman, och hans hus var på sin tid Helsingfors mest representativa privathus. Han skapade sin förmögenhet då Helsingfors började växa pga. anläggningen av sjöfästningen på Sveaborg.

I stadsbranden år 1808 bevarades Sederholmska huset men andra husen i samma kvarter förstördes. Snart därefter, år 1812, höjdes Helsingfors till storfurstendömet Finlands huvudstad. De nya grannhusen byggdes enligt den moderna empirestilen. Köpman Remanders hus stod färdigt år 1814 och köpman Kåhlmans hus år 1816 (senare känt som Brummerska huset). Tomterna fylldes av gårdsbyggnader, stall, fähus, bagarstugor och bod. Mitt emot kvarteret, som nu fick namnet Elefanten, restes den ståtliga Senatsborgen.

AFFÄRER OCH FOLKVIMMEL

Under 1800-talet inhyste de gamla borgarhusen mest varierande industri- och affärsverksamhet. Till exempel Hartwalls läskedrycksfabrik grundades i Sederholmska huset år 1836. Senare fungerade där bland annat många bagerier och restauranger, en tobaksfabrik, en leksaksbutik, en vinhandel och ett antikvariat. Därtill arbetade flera hantverkare i huset. En flickskola samt ett tidningskontor stod för mer kulturella aktiviteter. Det fanns också talrika hyresgäster ur olika samhällskick – på 1870-talet bodde som mest 74 vuxna och 24 minderåriga på hyra i huset och dess sidobyggnader.

Den svenskfödde hovdestillören H. J. Falkman grundade år 1842 Finlands första spritfabrik i kvarteret. Efter hans död år 1855 fortsatte hans svärson hovrådet Brummer verksamheten och bosatte sig i huset som nu kallas enligt honom. På 1860-talet lät han bygga en fin innergård, i vars kortända skapades år 1872 en stilig ateljé för hans svåger, konstnären Severin Falkman. Det stora ateljéfönstret dominerar än idag den välbevarade gårdsmiljön.

Pelle Lindholms orkester
på restaurang Fregatten
i Sederholmska huset år 1928.

STORA PLANER OCH GLATT RESTAURANGLIV

I början av 1900-talet rev och byggde man flitigt i Helsingfors, och också stadens äldsta delar drabbades. År 1912 köptes Sederholmska och Remanderska husen av ett fastighetsaktiebolag. I början av 1920-talet beställde nya ägaren Svenska Gården ritningar för en nybyggnad som skulle täcka hela tomten. På grund av penningbrist förverkligades bara en del av planerna.

Alla gårdsbyggnader revs, och på deras ställe restes år 1925 en mötes- och festlokal (senare kallad Vita salen efter dess fina festsal). På den andra våningen fanns den eleganta restaurangen Victoria, i vars gamla matsal stadsmuseet öppnar sin nya

utställning om Helsingfors historia. Huset hade en stark svensk betoning, och mötessalen på fjärde våningen – också utställningslokal idag – tillägnades Axel Olof Freudenthal, en välkänd svekoman.

Trots tidens ideologiska spänningar var husens restauranger populära. År 1920 erövrades Sederholmska husets nedre våning av Café Automat, en slags snabbmatsrestaurang med självbetjäning. År 1927 öppnade man i huset restaurang Fregatten, som var dekorerad med eleganta väggmålningar och där man spelade upplivande salongsmusik.

Hos herrfrisören Helmi Valjakka
på Katrinegatan 3 på 1950-talet.

I STADENS ÄGO

För att skydda gamla miljöer för brutal ombyggnad köpte Helsingfors stad år 1949 Sederholmska och Remanderska husen inklusive Vita salen. Husen renoverades för kontorsbruk, och rådstugurätten tog över Sederholmska huset och Helsingfors polis-inrättning de övriga utrymmen. På 1950-talet fanns det alltså några små affärer i husen, såsom en herrfrisör som kanske arbetade i stadsmuseets nya museibutik.

År 1959 köpte staden också det rivningshotade Brummerska huset som blev borgmästarens tjänstebostad. Den restaurerade gårdsbyggnaden hyste en nyhet, stadens databehandlingscentral. De andra husen, bortsett Sederholmska, totalrenoverades för stadens fastighetskontor i början av 1960-talet. Vita salen upprustades att hysa stadsfullmäktiges sammanträden i ett par årtionden.

Det var dags för nytänkande på 1980-talet, då man ville återuppliva stadens historiska hjärta. Sederholmska huset övergick till Helsingfors stadsmuseum som förvandlade huset till ett museum år 1995. Och tjugo år senare har museet har en möjlighet att öppna för allmänheten också grannhusen – fyllda av historiska minnen och toppmoderna aktiviteter!

MUSEOKORTTELI SYNTYY UUDELLEEN

TEKSTI
Reeta Holma,
sanansaattaja

Kun uusi Helsingin kaupunginmuseo avautuu Aleksanterinkadun ja Kattariinankadun kulmassa, moni asia ikivanhassa Elefanti-korttelissa on peruskorjauksen ja sisustus suunnittelun myötä muuttunut. Viisi eri-ikäistä taloa ja niiden keskelle rakennettu uudisosa on yhdistetty niin, että museoon muodostuu monenlaisia tiloja, soppia ja tunnelmia. Sydäntälämmittäviä yksityiskohtia riittää, ja näkymät kattojen yli kohti Tuomiokirkkoa ihastuttavat. Helsingin vanhimmat korttelit aukeavat aivan uudesta näkökulmasta.

Puolentoista vuoden remontin aikana museokorttelin pohjoisosa on pantu uusiksi Arkkitehdit Davidsson Tarkelan suunnittelemissa peruskorjauksessa. Uusia tiloja ja kulkureittejä on avattu, ja seinien ja kattojen sisään on sijoitettu tekniikkaa, joka mahdollistaa nykyaikaiset näyttelyratkaisut.

Eri aikakausien yksityiskohtia on säilytetty siellä täällä, joten vierailijat saavat kokea löytämisen iloa, kun vastaan tulee vaikkapa 1920-luvun porraskaide, 1960-luvun tiiliverhoilu holvikäytävä tai 1800-luvun pihamiljö. Yksi

huonokuntoinen 1960-luvun rakennus korttelin sisältä on purettu ja tilalle rakennettu tyylikäs uudisosa, joka mahdollistaa museon esteettömyyden. Hisillä pääsee kaikkiin kerroksiin.

Sydäntä- lämmittäviä yksityiskohtia riittää

SISUSTUS KUTSUU HENGAILEMAAN

Uuden kaupunginmuseon sisustuksen on suunnitellut Kakadu Oy.

– Tämä on ollut mahtavan mielenkiintoinen toimeksianto. Tiloja on viiden talon kokonaisuudessa moneksi, ja niillä on kiehtova menneisyys, joten meillä on ollut mistä ammentaa ideoita, sanoo Milka Tulinen Kakadusta.

Suunnitelmat on tehty tilojen ja käyttötarkoitusten ehdoilla. Aulassa vuosikymmenten sohvaryhmä kutsuu piipahtamaan tai istuskelemaan pidempäänkin. Museokaupan sisustuksessa taas on ammennettu museon vanhoista valokuvista, joita näkyy myös myytävissä tuotteissa.

Uutta museossa ovat vuokrattavat tilat, jollaisia ei Helsingistä muualta löydy. Falkmanin ateljee, taiteilijan työtila 1870-luvulta, sisustetaan hienostuneen boheemiksi tapaamispaijaksi. Alakerran Kasari-tila taas henkii 1980-luvun tunnelmaa Ruutuysi-seiniseen ja piirtoheittimiseen.

Suunnittelun punaisena lankana on ollut vapaa pääsy, joka ei rajoita museokäyntejä vain näyttelyiden tutkimiseen. Museossa on paljon tiloja ja soppia, joihin kuka tahansa on tervehdellut oleskelemaan, lueskelemaan tai vaikka tekemään töitä tai opiskeluprojektia. Tilojen on määrä vastatakin muokkautua käyttäjien tarpeiden mukaan, joten yleisö pääsee myös museon avauduttua vaikuttamaan tilojen olemukseen.

Uusi yhdistyy
vanhaan uuden
kaupunginmuseon
rakennuksissa
historiallisissa
Elefanti-
korttelissa.

MARKO HUTTUNEN

**OMIA
MUISTOJA,
HELSINGIN
ARKEA**

HELSINGIN VALITUT PALAT

Helsingin valitut palat -näyttelyssä parrasvaloihin nousevat helsinkiläiset. Menneisyyteen kurkistetaan kaupunkilaisille tuttujen ja läheisten aiheiden kautta. Kävijä kulkee kaduilta piholle, olohuoneen nojatuolista baarin kantapöytään, rantakallioiden lämmöstä sivukujien varjoihin.

Helsinkiä ja helsinkiläisyyttä tarkastellaan arki-kokemusten tasolta. Puheenvuoron saavat muiden muassa nuori arkkitehti Nils Wasastjerna ja nime-tön puuseppä, jotka elivät Helsingissä 1890-luvun alussa. Wasastjerna tallensi salapoliisikameralla yläluokkaisen ystäväpiirinsä huvittelua, ja tilapäis-töillä kituuttanut puuseppä piti lyhytsanaista päi-väkirjaa hyvin erilaisesta arjesta.

Helsingin valitut palat -näyttelyn päätteeksi katse kohdistuu lähimenneisyyteen. Kaupunkilai-set saavat tilaisuuden tuoda oman näkemyksensä

menneisyydestä osaksi museota vaihtuvassa osiossa, jossa ensin pääsevät ääneen helsinkiläiset skeit-tarit. Heidän kokoelmistaan lainatut kuvat ja videot todistavat sitä muutosta, joka on Helsingin kaltais-en kaupungin pysyvä olotila.

Wasastjerna valokuvat, puusepän päiväkirja ja skeittareiden videot heijastavat kukin tavallaan hel-sinkiläisten suhdetta kotikaupunkiinsa. Tunneside ei aina ole yhtä voimakas eikä välttämättä pelkäs-tään myönteinen. Helsingin valitut palat -näytte-ly tuo esille koko tunteiden kirjon, jonka Helsinki asukkaissaan synnyttää. Näyttelyn tarinoista kävi-jä voi löytää tuttuja asioita, joiden kautta avautuu uusia näkökulmia menneisyyteen. Yhdessä tarinat muodostavat kertomuksen Helsingin historiasta – eivät kattavaa tai tyhjentävää, mutta joka tapauk-sessa todellisen ja monisäikeisen.

NILS WASASTJERNA

Nils Wasastjerna (1872–1951) vietti huolettoman lapsuuden ja nuoruuden vauraan perheen poikana Helsingissä. Isä Gideon työskenteli palovakuutusyhtiön toimitusjohtajana mutta kuoli jo 1877. Perhe muutti ajan tavan mukaan usein, kunnes asettui Pohjoisranta 6:een joitakin vuosia isän kuoleman jälkeen. Elämä jatkui vakaana.

Nils Wasastjerna kiinnostui varhain valokuvaamisesta ja hankki jo 1880-luvun lopulla muodikkaan salapoliisika-meran. Kaulaan ripustettavan kameran saattoi kätkeä takin alle niin, että vain linssi pilkkotti napinlävestä. Seurallinen ja kokeilunhaluinen Wasastjerna kuvasi sillä ahkerasti eloisia välähdyksiä kau-pungilta ja porvariston elämäntavasta 1800-luvun lopun kasvavassa Helsingis-sä. Niissä näkyy ystäviä ja kaupunkilai-sia flaneeraamassa eli kuljeskelemassa kaupungilla, istumassa kahviloissa, hu-vittelemassa Pohjoisrannan luistinra-dalla ja kesäisillä purjehdusretkillä.

TYÖTÖN PUUSEPPÄ

On helmikuu 1892, kaunis talvipäivä. Puuseppä kiertää työkalupakkeineen pihalta pihalle töitä etsien. Illalla hän kirjaa päivän tapahtumat vihkoseen. Aika on kovaa ja tulot satunnaisia, eikä työttömyysturvaa ole. Sunnuntai on ainoa vapaa-päivä, silloin Fina-vaimo käy kirkossa. Puuseppä ottaa joskus ryyppyn tai oluen naapurin tai ystävän kanssa, joskus hän linnustaa Helsingin luodoilla.

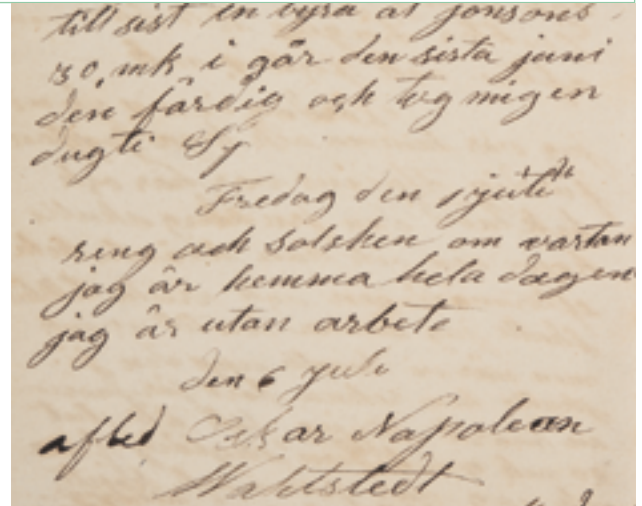
Pieni vihko museon arkiston kätköistä tarjoaa kurkistusaukon tavallisen helsinkiläisen elämään yli 120 vuotta sitten. Ruotsinkielinen puuseppä asui puolisoineen vaatimattomasti Kampissa. Tulojen epävarmuus ahdisti, ja tekstiä leimaa alakulo. Sääkään ei suositut: ankaraa talvea seurasi kylmä ja sateinen alkukesä.

SKEITTAAJAT

Helsingin valitut palat -näyttelyn päätösosiossa esitellään kadonnutta ja muuttuvaa kaupunkia skeittareiden dokumentoimana. Heidän ottamiinsa valokuviin ja videoihin on tallentunut paljon sellaista, mikä on kokonaan hävinnyt kaupunkimaisemasta. Skeittareiden kalansilmäobjektiivilla kuvaamat videot tarjoavat samalla aivan uudenlaisen näkövinkkelin tuttuihin katunäkymiin.

Skeittarit etsivät uusia haastavia paikkoja, joita usein löytyy muutoksen kourissa olevilta alueilta. Ei liene sattuma, että heidän itse rakentamansa DIY-parkki on syntynyt Kalasataman lähelle. Suosittu skeittauspaikka voi löytyä mistä tahansa. Vuosien varrella skeittarit ovat vaeltaneet milloin Itäkeskuksen metroaseman edustan betoniruukuille, milloin Pasilan vierastalon betoniterassille. Aika ajoin kaupunkitilan käytöstä syntyy kiistaa kiinteistön tai alueen omistajan ja muiden käyttäjien kanssa. Taistelun seurauksena kadulle voi ilmestyä betoniesteitä tai ketjuja.

Osion sisällöstä vastaavat parhaat asiantuntijat eli helsinkiläiset skeittajat, jotka ovat koonneet esineitä ja kuvia. Museo tarjoaa vastakin kaupunkilaisille mahdollisuuden tuoda esille oman näkökulmansa menneisyyteen osana Helsingin valitut palat -näyttelyä.

KANSAINVÄLINEN NÄYTTELY TIIVISTÄÄ KIPEÄT
TUNTEET ESINEIKSI JA TARINOIKSI.

TEKSTI
Reeta Holma
sanansaattaja

MUISTOJA SÄRKYNEISTÄ SUHTEISTA

Mitä tehdä muistoille, joita ei halua säilyttää mutta joita ei osaa heittää poiskaan? Yksi ratkaisu on kansainvälistä tunnustusta kerännyt Museum of Broken Relationships eli Särkyneiden suhteiden museo, jonka uusi Helsingin kaupunginmuseo ensi töikseen tuo Suomeen.

Museo koostuu nimettömästi lahjoitetuista esineistä ja niihin liittyvistä tarinoista, jotka kertovat katkenneista suhteista. Ensin mieleen tulevat tietenkin päättyneet rakkaudet, mutta mukana on tarinoita myös muunlaisista ihmissuhteista tai vaikkapa taakse jääneestä kotimaasta.

ESINEET KANTAVAT SUURIA TUNTEITA

Kirves, jolla on hajotettu entisen rakastetun koko irtaimisto. Kuolleen äidin itsemurhaviesti. Nenäsuihke estämään kumppanin kuorsausta; nyt nukkumisen estää särkynyt sydän. Sotilaan jalkaproteesi, joka kesti kauemmin kuin rakkaus.

Esineet kertovat yleisinhimillistä tarinaa rakkaudesta ja menetyksestä. Näyttelykävijä voi uppoutua lukemaan tekstejä, joiden pituus vaihtelee muutamasta sanasta useampaan sivuun. Tunnelmat vaihtelevat: on katkeraa tilitystä ja iskeviä kiteytyksiä,

MUSEUM OF BROKEN RELATIONSHIPS

huumoria ja syvää surua. Rakkauden ja luopumisen muisteloihin on helppo samastua, ja niin kävijäkin liittyy osaksi yhteistä erotarinaa.

Kahden kroatialaisen taiteilijan, Olinka Višćican and Dražen Grubišićin, erosurusta alkunsa saaneessa

Katkeraa tilitystä ja iskeviä kiteytyksiä, huumoria ja syvää surua

museossa on esineitä ja tarinoita ympäri maailmaa. Pysyvä Museum of Broken Relationships -näyttely on esillä Zagrebissa Kroatiaassa. Siellä sijaitsee myös museon laaja kokoelma, josta osa nähdään toukokuussa Helsingissä yhdessä Suomesta kerättyjen eroesineiden ja -tarinoiden kanssa.

HELSINKILÄISET INNOSTUIVAT LAHJOITTAMAAN

Helsingiläiset pääsivät lahjoittamaan omia esineitään näyttelyä varten helmi–maaliskuussa 2016. Keräys oli menestys – museo sai haltuunsa yli 80 esinettä ja erotarinaa. Näyttelyn suosituilla Facebook-sivulla on ehdotettu lahjoituksiksi esimerkiksi rakkauskirjeitä, sydänkäyrää erostressin aiheuttamaine rytmihäiriöineen ja peräti koko eksää kaljatölkki kourassaan.

Kaikki lahjoitukset eivät mahdu Helsingin-näyttelyyn, mutta sen päätyttyä esineet kuljetetaan Zagrebiin, missä ne liittyvät osaksi maailmanlaajuista

Särkyneiden suhteiden museota. Aikanaan helsinkiläisten eromuistoja nähdään myös tulevissa Museum of Broken Relationships -näyttelyissä ympäri maailmaa.

SÄRKYNEET SUHTEET MAAILMALLA

Museum of Broken Relationships on kiertänyt aiemmin muun muassa Berliinissä, Taipeiissa, Lontoossa ja Buenos Airesissa, ja joka kohteessa kokoelma on kasvanut. Vastaanotto on ollut innostunut – museo tuntuu löytäneen toimivan, lohdullisen tavan käsitellä epäonnistumista, luopumista ja vahvoja tunteita. Vuonna 2011 se sai Kenneth Hudson -palkinnon, joka myönnetään Euroopan innovatiivisimmalle museolle.

Mikä sitten tekee Särkyneiden suhteiden museosta niin suosittua ympäri maailmaa? Ehkä se, että se tarjoaa kauniin tavan luopua entiseen suhteeseen liittyvistä esineistä: ne voi lahjoittaa osaksi museokokoelmaa.

– Ihmisillä on tarve päästä eteenpäin särkyneiden suhteiden raunioilta. Museum of Broken Relationships tarjoaa yhden keinon päästä irti. Kun esineen on lahjoittanut pois, asialle voi panna pisteen, sanoo näyttelyn tuottaja Sauli Seppälä.

Myös näyttelyssä käyminen voi olla eheyttävä kokemus. Tuntemattomien kertomukset voivat lohduttaa omassa surussa ja toisaalta osoittaa, etteivät kaikki katkenneet suhteet ole epäonnistuneita. Nauruakin näyttelyssä riittää, sillä monet tarinat kiteyttävät oivasti luopumiseen liittyvät humoristiset piirteet.

MUSEUM OF BROKEN RELATIONSHIPS
13.5.–11.9.2016

KUMIPOSSU KERTOO VAIKEASTA VALINNASTA

Näyttelyssä voi lukea esimerkiksi pikkuisen kumipossun ympärille punoutuvan rakkaustarinan. Lahjoittaja kertoo kaukosuhteestaan, jossa rakastettiin syvästi kulttuuri- ja uskonto-rajojen yli. Pieni possu oli parin yhteinen vitisi: tanskalainen poikaystävä rakasti pekonia, Israelissa asuva juutalainen kertoja ei halunnut maistaakaan sitä. Suhde päättyi kertojan velvollisuudentuntoiseen, muiden odotuksiin perustuvaan eropäätökseen. Hän kuitenkin ymmärsi, miten rakastuminen on muuttanut hänen elämänsä suuntaa. Tarina päättyy rohkeasti: "...toivon, että meillä kaikilla olisi rohkeutta tehdä tietoisesti omat päätöksemme ja tahtoa seistä niiden takana. Tulen aina seuraamaan sydäntäni!"

SEDERHOLMIN TALON UUDISTUNUT LASTEN
KAUPUNKI AVAUTUU JÄLLEEN, NYT OSANA UUTTA
KAUPUNGINMUSEOTA.

TEKSTI
Anna Finnilä,
museolehtori

TERVEISIÄ LASTEN KAUPUNGISTA!

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/JUHO NURMI

Lasten kaupungin suosituimpia osia on 1970-luvun mummola, jossa riittää muistelun ja ihmettelyn aiheita kaikenikäisille.

Kun Lasten kaupunkia alettiin suunnitella muutamia vuosia sitten, pyrimme luomaan hauskan ja opettavaisen leikkipaikan, joka yhdistää eri sukupolvia. Halusimme tarjota tietoa, elämyksiä ja oivalluksia erilaisissa historiallisissa miljöissä, kuten 1700-luvun kadulla, 1930-luvun luokahuoneessa ja 1970-luvun mummolassa. Pedagogisena tavoitteenamme oli innostaa lapsia oppimaan uusia asioita Helsingistä leikkien ja puuhaten sekä samalla kehittää lapsen eläytymiskykyä ja luovuutta.

Lasten kaupunki avattiin Sederholmin talossa marraskuussa 2012, ja yleisömenestys ylitti samantien kaikki odotukset. Aamupäivisin ryhmille pidetyt erilaiset teemaopastukset menivät kuin kuumille kiville, ja viikonloppuisin yleisö osallistui innokkaasti askartelupajoihin, seurusteli museomummon kanssa ja nautti suosituista nukketheateriesityksistä. Kävijöitä kertyi kaikkiaan 110 000 toukokuuhun 2014 mennessä, jolloin Lasten kaupunki sulkeutui uuden kaupunginmuseon remontin takia.

LAPSET OVAT TÄHTIASIAKKAITAMME

Remontti tarjosi meille tilaisuuden koota yhteen siihenastisia kokemuksia ja kehittää Lasten kaupunkia entistäkin tarkemmin yleisön tarpeita ja toiveita vastaavaksi. Niinpä nyt avautuvassa päivitetystä lastenmuseossa on enemmän mahdollisuuksia leikkiin ja toimintaan sekä myös runsaammin tietoa ja tarinoita kaikenikäisille. Museoesineet ovat turvassa vitriineissä, ja kaikkiin muihin saa vapaasti koskea. Museon sisältö suunnataan ennen kaikkea leikki-ikäisille seuralaisineen.

Lapsiperheet päättävät yleensä museovierailutaan vasta samana päivänä muun muassa sään ja lapsen mielialan mukaan. On tärkeää, että museon palvelut toimivat ja kaikki tuntevat itsensä tervetulleiksi. Leikki-ikäiset haluavat puuhailla yhdessä seuralaistensa kanssa. Pienet lapset pitävät yllätyksistä ja kokeilevat museossakin mielellään samoja asioita kuin isommat sisarukset ja aikuiset, vaikkapa kipuavat laivaan tai hevosen selkään, menevät kouluun, käyvät ostoksilla, sisustavat kotia, pukeutuvat rooli-asuihin tai laittavat ruokaa keittiössä.

Lasten kaupungin päivitys perustuu erilaisiin asiakastutkimuksiin, kyselyihin, havainnointiin, kohderyhmien ja yksittäisten museokävijöiden haastatteluihin sekä Muotohiomon palvelumuotoilututkimukseen. Näistä opittiin, että Lasten kaupunki toimisi paremmin vieläkin elämyksellisempänä. Museon tietosisältö avautuisi helpommin lapsille, jos aikuisia rohkaistaan erilaisin vihjein leikkimään ja keskustelemaan lasten kanssa.

Elämyksiä syntyy parhaiten kaikenikäisille, kun saa käyttää aistejaan monipuolisesti ja jakaa kokemuksensa ja muistonsa toisen kanssa. Tämäkin on pidetty mielessä tiloja ja toimintaa suunniteltaessa.

KAKSITOISTA UUTUUTTA

Kaupunginmuseon aulasta Lasten kaupunkiin johdettava käytävä on muuttunut näyttelyarkkitehti Harri

Tarkan lystikkäiden piirroshahmojen kansoittamaksi aikajanaksi 2000-luvulta 1700-luvulle. Pitkin matkaa museon halki lapsihahmot osoittavat reittiä ja antavat vinkkejä hauskoista puuhista.

Kauppias Johan Sederholmin elämä ja talo kiinnostavat kävijöitä, ja siksi hänestä kerrotaan ensimmäisessä näyttelyhuoneessa. Esineet ja piirroksot valaisevat hänen uraansa köyhästä puotipojasta kaupungin rikkaimmaksi mieheksi, joka omisti kartanoita, tehtaita ja kauppalaivoja.

Nuorimmille vieraille on luotu Pienten satama, merihenkinen leikki-, luku- ja lepotila. Siellä taaperot voivat leikkiä turvallisesti pienessä veneessä, kun isommat lapset touhuavat toisessa huoneessa kauppalaiiva Anders de Bruцен kannella vuoden 1787 Helsingissä. Alus on saanut monien toivoman ruorin.

Suutarinverstas ja Sederholmin puoti ovat nyt entistä runsaammin varustettuja. Lasten kaupungin teatterin puvustoa on laajennettu, ja lapsia ja aikuisia kannustetaan roolikortein hyppäämään vaikkapa vapaaherrattaren, piian, pormestarin, kalastajan tai hevosen rooliin. Työpajatilasta on tullut sadunomainen askartelu- ja evässalonki.

Yläaulan keltaisen 1950-luvun kerrostalon vitriineissä esitellään sekä museoesineitä että kävijöiden omia leluaarteita menneiltä vuosikymmeniltä. Ota yhteyttä, jos haluat oman kokoelmasi esille!

Kouluissa luovutaan pian kaunokirjoituksesta, mutta Lasten kaupungin koulussa käsiälänsä saa harjoittaa erilaisilla kirjoitusvälineillä hiekkapulpetista rihvelitauluun. Seinälle voi rakentaa mieleisensä lukujärjestyksen. Vanhassa luokahuoneessa saa

Enemmän leikkiä ja toimintaa, runsaammin tietoa ja tarinoita

kuka vain istua pulpettiin tai kiivetä opettajan kateederille. Vanhoista koulumuistoista ja vihjekorteista löytyy ideoita koululeikkeihin.

Lapsuuden historiaa esittelevässä huoneessa entisajan lasten nolot ja epämukavat alusvaatteet lentävät tuulenpyörteen mukana taivaisiin ja vievät kiusalliset muistot mennessään. Suuren, museoesineillä täytetyn leluaarrearkun rinnalle tulee perinteisiä leluja vapaasti kokeiltaviksi. Huippuosittua jättiläisnukkekotia on remontoitu, ja talo on varustettu leikkiautotallilla ja autoradoilla.

Mummolassa seurataan vastedes tarkoin vuotuisjuhlia. Uutuutena on kirjelaatikko, johon saa jättää viestejä museomummoille. Mummolan keittiössä voi koota viikon ruokalistan 1970-luvun reseptikorteista.

Lasten kaupunki avautuu toukokuussa 2016 osana uutta kaupunginmuseota, jonka tavoitteet se jakaa. Museossa eri sukupolvet kohtaavat, viihtyvät ja tutustuvat kaupunkielämän muutoksiin viime vuosisatoina.

AIKAKONE VIE SIGNE BRANDERIN HELSINKIIN

TEKSTI
Reeta Holma
sanansaattaja

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MUOTOHOMIO

Moni on joskus haaveillut aikamatkasta. Uudessa kaupunginmuseossa sellainen onnistuu – ainakin virtuaalisesti – Aikakoneessa, joka imaisee vieraansa elävään ja todentuntuiseen menneisyyteen. Ensimmäiset aikamatkat tehdään 1900-luvun alun Helsinkiin, joka museon tekemien kyselyiden mukaan kiinnostaa yleisöä eniten.

Tuo aikakausi onkin erityisen antoisa matkakohde, koska juuri noihin aikoihin valokuvaaja Signe Brander tallensi Helsingin muinaismuistolautakunnan toimeksiannosta kiivaasti muuttuvaa kaupunkia. Hänen vuosina 1907–1913 kuvaamansa 907 lasinegatiivia ovat kaupunginmuseon kokoelmien perusta.

Brander kuvasi katoavaa puu-Helsinkiä ja uusia kivisiä jugendlinnoja. Hän tallensi myös kaupungin arkea kaduilla ja piholla. Pyykkärit huiveineen ja esiliinoineen, hienot rouvat, työläiset, ajurit, poliisit, hevoset ja eritoten lapset elävät hänen kuvissaan.

Aikakoneessa Branderin kuvat voi nähdä aivan uudella tavalla, jonka ansiosta museokävijä voi kokea kulkevansa mukulakivikaduilla entisajan kaupunkilaisten keskellä.

TULEVAISUUDEN TEKNOLOGIAA MUSEOSSA

Aikakoneen suunnittelussa museon yhteistyökumppanina on ollut ohjelmistoyritys Futurice, jonka teknologisen osaamisen avulla on pyritty luomaan ennennäkemätön kansainvälisen tason elämys. Aikakoneessa hyödynnetään monipuolisesti uusinta teknologiaa, muun muassa seinäprojisiointeja, ääntä, animaatiota ja 3D-teknologiaa. Aikamatkan voi kokea sekä tilassa että 3D-laitteiden avulla.

– Laitteet ja teknologia pidetään kuitenkin taustalla. Kun Aikakoneeseen astuu, tärkeintä ovat ihmiset, tunteet, muistot ja elävä yhteys menneeseen, korostaa Aikakoneen tuottaja Sari Katainen.

Museokävijä voi kokea kulkevansa mukulakivikaduilla entisajan helsinkiläisten keskellä

Uusi kaupunginmuseo on tehty yhdessä kaupunkilaisten kanssa, ja yleisö on osallistunut myös Aikakoneen suunnitteluun kyselyjen ja keskustelujen kautta. Lokakuussa 2015 kävijät saivat kommentoida prototyyppejä ja testata eri aikojen 3D-virtuaalilaitteita museon Paluu tulevaisuuteen -tapahtumassa. Ja toukokuussa 2016 kaikki pääsevät viimein kokemaan elämysmatkan Signe Branderin Helsinkiin upouudessa Aikakoneessa!

**PIIPAHDA
TAI
VIIHDY
PIDEMPÄÄN**

MUSEO SAI VANHOJEN JOUKKOLIIKENNELIPPUJEN,
ILMOITUSTEN JA JULISTEIDEN VÄREILLÄ JA KIRJAINTYYPEILLÄ
LEIKITTELEVÄN ILMEEN.

TEKSTI
Reeta Holma
sanansaattaja

RAKKAUDESTA HELSINKIIN

ANGEL GILL

Kaupunginmuseon tunnus – H-kirjain, jonka sisällä sykkii sydän – kiteyttää museon vision ”Jokaisella on mahdollisuus rakastua Helsinkiin”.

"Jokaisella on mahdollisuus rakastua Helsinkiin"

**FALKMAN
SIGNE
GOVINIUS**

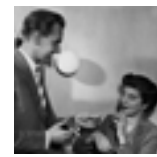
Typografia

Värit

Merkki

Valokuvat

Millaisen kuvan museosta saa, kun katsoo sen esitteitä, mainoksia tai vaikkapa tätä lehteä? Ollennainen osa uuden museon suunnittelua oli sen ilmeen uudistaminen.

– Olemme rakentamassa helposti lähestyttävää ja tunteita herättävää vapaan pääsyn museota. Sitä halusimme korostaa myös visuaalisessa identiteetissä, kertoo uuden kaupunginmuseon propagandamaisteri Tove Vesterbacka.

Helsingin kaupunginmuseo löi hynttyyt yhteen suunnittelutoimisto Werkligin kanssa kesällä 2015. Uutta visuaalista ilmettä suunniteltiin tiiviisti koko syksyn ajan. Suunnittelijat innoituivat museon kokoelmien aarteista, vanhoista joukkoliikenneluista, iltamien ohjelmalehtisistä ja satavuotiaista tanssiaisjulistuksista, samoin kuin museon ainutlaatuisesta valokuvakokoelmasta.

Syntyi ajatus leikitellä Helsingin menneisyydestä ammennetuilla aineksilla ja ottaa mukaan monenlaisia sävyjä ja kerrostumia. Uuden identiteetin värit ja typografia pohjautuvat todellisiin historiallisiin

fragmentteihin. Värejä on runsaasti, mutta kuten esikuvina käytetyissä vanhoissa painotuotteissa, sovelluksissa suositetaan kahden värin yhdistelmiä. Vanhoja valokuvia käytetään paljon.

Werklig loi museolle kolme omaa otsikkokirjaintyyppiä. Falkman, Signe ja Govinius huokuvat kukin omalla tyyllillään tarkkoja aikamääreitä pakenevaa, elävää helsinkiläistä historiaa. Myös museon sisustus suunnittelussa sovelletaan identiteetin värejä ja kirjaintyyppiä. Falkman-fontin perustalle rakennetut ikonit esimerkiksi ohjaavat vessaan, hissiin ja kahvilaan.

Werkligin luoma tunnus – H-kirjain jonka sisällä sykkii sydän – kiteyttää museon vision Jokaisella on mahdollisuus rakastua Helsinkiin.

– Halusimme pyrkiä pois museokeskeisyydestä ja korostaa tärkeintä, eli Helsinkiä ja helsinkiläisiä. Lopputuloksesta on riisuttu kaikki ylimääräinen. Tunnus on niin vahva ja simppele, että viisivuotiaskin muistaa ja osaa piirtää sen – testattu on! sanoo Tove Vesterbacka.

KAUPPA

VALOKUVAT LUOVAT AINUTLAATUISEN MUSEOKAUPAN

Heti ovesta astuessa uuden kaupunginmuseon kauppa on elämys, joka virittää mielen muistoihin. Yli 250 vuotta vanhaan rakennukseen sijoittunut liike henkii Helsingin perinteisten kivijalkakauppojen tunnelmaa. Museon aarre, miljoonan valokuvan kokoelma, on saanut pääroolin niin tuotteissa kuin sisustuksessa.

Museon valokuvakokoelman runsaudesta on ammennettu helsinkiläistä nostalgiaa tihkuvia tuotteita, jotka viehättävät niin kaupunkilaisia kuin matkailijoitakin. Perinteisten museokauppatavaroiden rinnalle tulee paljon uutuuksia. Kaupunginmuseo on jo kauan ollut tunnettu uniikeista korteistaan, joiden valikoima nyt laajenee yli 200 erilaiseen postikorttiin. Suosittuja julisteita, kalentereita ja valokuvakirjoja on entistä runsaammin tarjolla. Vanhoja valokuvia saa valmiina tauluina, ja koristavatpa ne mukeja, lasinalusia, lautasliinoja ja sateenvarjojakin. Omaperäisiä lahjoja on siis saatavilla!

Kivijalkaliikkeen rinnalla Helsingin kaupunginmuseon kauppa palvelee entistä monipuolisemmin myös verkossa. Museon uuden verkkokaupan www.helsinginkaupunginmuseo.fi/museokauppa kautta asiakas voi helposti tutustua laajaan valikoimaan Helsinki-aiheista kirjallisuutta ja tilata ostoksensa.

KAHVILA

LAADUKASTA KAHVIA JA VIINIÄ MUSEON KUPEESSA

Uuden kaupunginmuseon annista nautittuaan uuttera kulttuurinystävä kaipaa virkistystä. Kätevästi suoraan museokaupan läpi pääsee uutuuttaan kiiltävään moderniin kahvilaan, joka on saanut nimensä El Fant historiallisen kotikorttelinsa Elefantin mukaan.

El Fant on omaperäinen yhdistelmä leipomoa, kahvilaa ja viinibaaria. Aamuisin sieltä leijailee tuoreen leivän tuoksu Katariinankadulle. Korkealaatuiset pien-pahtimoiden kahvit ovat talon ylpeys, ja barista suosittelee sopivaa juomaa kahvilan laajasta valikoimasta asiakkaan toiveiden mukaan. Kaikki ruoka valmistetaan itse paikan päällä, ja helposti lähestyttävä, kasvispainotteinen menu ottaa huomioon niin lapsiperheet kuin vegaanit ja gluteenitonta ruokavaliota noudattavatkin.

Varhaiset asiakkaat voivat nauttia El Fantissa aamupalan, jossa ruoka ja kahvi muodostavat harkitun kokonaisuuden. Lounaalla on tarjolla keittoa ja salaattia ja iltapäiväkahvilla suolaisia ja makeita leivonnaisia. Kevästä alkaen El Fant toimii iltaisin viinibaarina, jonka listalla on mutkattomia ruoka-annoksia. Sunnuntaisin katetaan brunssi, ja kesällä tarjoilu laajenee museon pihalla toimivalle terassille.

Uuden kahvilan taustalla on paljon osaamista ja kokemusta meiltä ja muualta. Huippuluokan kahvit valmistaa Kahvila Sävyistä tuttujen Aleksi Kuusjärven ja Sanni Sointulan valmentama baristatiimi. Viineistä vastaa palkitun ravintola Askin sommelier Angel Layos, joka on etenkin espanjalaisten viinien tuntija.

EL FANT/SANNI SOINTULA

AVAJAISET

AVAJAISET KELLON YMPÄRI

Uuteen kaupunginmuseoon on aina vapaa pääsy, ja avajaispäivinä 13.–14.5.2016 pääsy on aivan erityisen vapaa, koska museo on auki läpi vuorokauden. Yleisöllä on siis heti kättelyssä ainutlaatuinen tilaisuus tutustua perusteellisesti suuren museokokonaisuuden erilaisiin tiloihin, tunnelmiin ja tarjonnan monipuolisuuteen.

Avajaiset alkavat perjantaina 13.5. klo 16, jolloin karnevaalitunnelma täyttää Katariinankadun. Näin valmistaudutaan museon ovien avautumiseen klo 17, jolloin riemu repeää myös sisällä. Yleisö saa ensi kertaa nähdä kaupungin uusimman museon ja Helsingin historia herää henkiin.

Perjantai-iltana museossa nautitaan monenlaisesta musiikista ja muusta ohjelmasta. Aanutlaatuisen kevät yön saa viettää museossa seikkaillen tai vaikka uinuen, jos malttaa.

Lauantai aamun valjetessa reippaimmat voivat rientää pullakahveille ja retrohenkiseen aamujumppaan. Aamupäivällä pyörähtävät käyntiin perinteiset pihaleikit ja lasten musiikkiohjelma. Päivän mittaan yleisö saa vaeltaa uudessa museossa, keskustella historiallisten helsinkiläisten kanssa ja osallistua opastettuihin tutustumiskierroksiin.

Avajaisten tarkka ohjelma ja aikataulu julkaistaan museon verkkosivulla www.helsinginkaupunginmuseo.fi.

TERVETULOA UUTEEN MUSEOON 13.5.2016 KLO 17!

Aukioloajat 14.5.2016 alkaen
ma-pe klo 11-19
la-su klo 11-17
VAPAA PÄÄSY

VÄLKOMMEN TILL DET NYA MUSEET 13.5.2016 KL. 17!

Öppettiderna fr.o.m. 14.5.2016
må-fr kl. 11-19
lö-sö kl. 11-17
FRITT INTRÄDE

AINA
VAPAA
PÄÄSY

RAKASTU HELSINKIIN

SENAATINTORIN
KULMALLA

HELSINGIN
KAUPUNGINMUSEO

ALEKSANTERINKATU 16 | 09 3103 6630
HELSINGINKAUPUNGINMUSEO.FI